

ANTİK ŞEHİR

“KATPATUTA”

Yazı ve fotoğraf: Murat Çelikkanat

Adettendir, bir yerin tanıtımı yapılırken mutlaka o yerin tarihi ve oluşumu, antik çağdan başlayıp günümüze kadar uzun uzun anlatılır. Ben Kapadokya'yı bu şekilde anlatmayacağım, bırakalım o işi tarihçiler ya da işin uzmanları yapsın. Ben size Kapadokya'nın keyifli yönlerini ve niçin Kapadokya'ya gitmemiz gerektiğini anlatmaya çalışacağım.

Kapadokya'ya ilk defa bundan yaklaşık 20 – 25 yıl kadar önce gitmiştim. İlk o zaman öğrenmiştim Kafkasya'dan Anadolu'ya gelen Hititler tarafından kurulduğunu ve yine ilk o zaman öğrenmiştim Asurların bölgeye “güzel at yetiştirilen ülke” anlamına gelen “KATPATUTA” adını verdikle-

rini. Ve insanın aklını alan bir sürü güzelliğin arasından ise en çok Romalıların hisminden kaçan ilk Hristiyanların kayalara oydukları kaya evleri ilgimi çekmişti.

Kapadokya hep o 1980'li yıllardaki küçük, sade ve romantik haliyle aklımda kalmıştı. Uzun yıllar sonra eğitim toplantısı için tekrar Kapadokya'ya gittiğim zaman gerçekten büyük bir şaşkınlık yaşadım. Çünkü yola çıkmadan evvel Türkiye'nin her yerinde olduğu gibi Kapadokya'da da betonlaşma ve çarpık yapılaşma çirkinliği göreceğime o kadar emindim ki, birçok yerin (bazı ufak tefek betonlaşmalar hariç) 25 sene önceki haliyle durduğuna inanmadım.

Kapadokya'yı beklediğim gibi çirkinleşmemiş bulmanın verdiği kısa süreli bir şaşkınlığın ardından kalacağımız yere vardığımızda, Kapadokya güzelliklerini yaşamaya da başlamış olduk. İlk güzellik eski bir Rum eviyken tadilat sonucu küçük ve şirin bir butik otele dönüştürülen Gül Konakları; ki burası bizim kalacağımız yerd; ile burada yediğimiz enfes öğle yemeği oldu. Hepsı tandır ateşinde pişen tarhana çorbası, yaprak sarma ve Kayseri mantısı gerçekten olağanüstüydü. Bu öğle yemeği esnasında 25 sene önce şu anda ismini hatırlayamadığım bir köylü kadının evinin bahçesinde bir çukurda, elma ağaçlarının kurumuş yaprakla-

rını yakarak üzerinde saçta pişirdiği kabak böreğinin tadını hatırladım bir an. Hani insan bazen çok küçük bir olaydan sonra yıllar öncesini hatırlayıp da yüzünde bir gülümseme belirir ve mutlu olur ya, yediğimiz öğle yemeğinin eşsiz tadı sayesinde ben de öyle mutlu oldum işte.

Güzellikler kaldığımız Rum evinin büyüğü ve tandır ateşinde pişen muhteşem Anadolu yemekleriyle sınırlı değildi elbette. Çevre gezimiz esnasında bölgenin olağanüstü coğrafi güzellikleriyle yeniden kucaklaşma fırsatımız oldu. Bu güzelliklerin en önde gelenlerinden biri de şüphesiz "peribacaları". Peribacaları demişken çok kısa peri-

bacalarının oluşumunu anlatmadan edemeyeceğim; 'Peribacası' adı verilen ilginç oluşumlar vadi yamaçlarından inen sel sularının ve rüzgarın, tüflerden oluşan yapıyı aşındırmasıyla ortaya çıkmıştır. Sel sularının dik yamaçlarda kendine yol bulması, sert kayaların çatlamasına ve kopmasına neden olmuştur. Alt kısımlarda bulunan ve daha kolay aşınan malzemenin derin bir şekilde oyulması ile yamaç gerilemiş, böylece üst kısımlarda yer alan şapka ile aşınmadan korunan konik biçimli gövdeler ortaya çıkmıştır. Daha çok Ürgüp ci-

varında bulunan şapkalı peribacaları konik gövdeli olup, tepe kısımlarında bir kaya bloku bulunmaktadır. Gövde tüf, tüffit ve volkan külünden oluşmuş kayaçtan; şapka kısmı ise lahar ve ignimbirit gibi sert kayalardan oluşmaktadır. Yani şapkayı oluşturan kaya türü, gövdeyi oluşturan kaya topluluğuna oranla daha dayanıklıdır. Bu peribacasının oluşumu için ilk koşuldur ve şapkadaki kayanın direncine bağlı olarak, peribacaları uzun veya kısa ömürlü olmaktadır. Rehberimiz peri bacalarının oluşumu ile ilgili bu bilgileri verirken, ben de büyülenmiş bir şekilde etrafı seyreliyordum.

O gün akşama kadar Kapadokya'yı dolaştık, Kapadokya'nın meşhur kavrulmuş yer fıstığını ve kabak çekirdeğini yiyerek çay içtik, Ürgüp'teki yeraltı şehrindeki seramik atölyesinde dolaşıp, ustaların tabak yapmalarını ve genç kızların tabakların üzerlerini büyük bir hünerle boyamalarını hayranlıkla seyrettik, alışveriş yaptık ve bol bol fotoğraf çektik... Güzellikler akşam da deyam etti. Yıllar önce Mübadele sırasında Yunanistan'a göç eden Rumların, Kapadok-

ya'da kalan akrabaları ve komşularına yolladıkları orijinal tebrik kartları ile süslenmiş bir yemek salonunda yediğimiz yine muhteşem lezzetteki Anadolu yemekleri ile yörenin Narince üzümlerinden yapılmış nefis beyaz şarap, tüm yorgunluğumuzu kocaman bir mutluluğa dönüştürdü. Bize çok iyi bir ev sahipliği yapan Gül Konakları ve Dinler Otel'in sahibi Mustafa Bey ve tüm otel ekibine sonsuz teşekkürlerimi bir kez daha sunmak istiyorum.

Ertesi gün sabah kuşlar uyanmadan kalktık ve yollara düştük (05.15'te) çünkü meşhur Kapadokya Balon

Turu'na katılacaktık ve bir önceki gün gördüğümüz tüm güzellikleri, muhteşem doğayı bu kez havadan, yüzlerce metre yüksekten görecektik.

Balon Turu Ürgüp'ün merkezinin biraz dışından üzüm bağlarının arasından başlıyor. Şirket yetkilileri bu olayı bir rituel haline getirmişler. Onlar balonlara propan gazı basıp, balonları uçmaya hazırlarken, siz oradaki seyyar mutfaktan aldığınız çayı yudumluyor ve kekleri afiyetle yiyorsunuz. Nitekim saat 07.00'de kaptan pilotumuz Suat ve 9 kişilik bir yolcu ekibiyle havalandık. Güneş tam doğmak üzereydi ve manzara gerçekten

nefes kesiciydi. Yaklaşık bir saatlik tur sırasında Kapadokya'yı tepeden kuşbakışı seyretmek ve özellikle kaptanımızın vadilerde balonu meyve ağaçlarının üzerine kadar indirmesi heyecan vericiydi. Balon turumuz bittiğinde ise bizi şampanyalar bekliyordu (saat sabah 08.00'de).

Yolunuz bir gün Kapadokya'ya düşerse demeyeceğim çünkü yolunuzu hiç olmazsa 3 günlüğüne Kapadokya'ya düşürün. Tandır ateşinden pişen enfes Anadolu yemeklerinden yiyin, Narince şarabı için, gezin ve balon turu yapın. Niye mi? Çünkü biz yaptık, çok keyifli oluyor.

